

تورک تاریخ انجمنی

مجموعی

۱ کانون ثانی
۱۳۴۰

اون دردنجی سنه
نومرو ۱ (۷۸)

جاندار اوغلی حکومتی

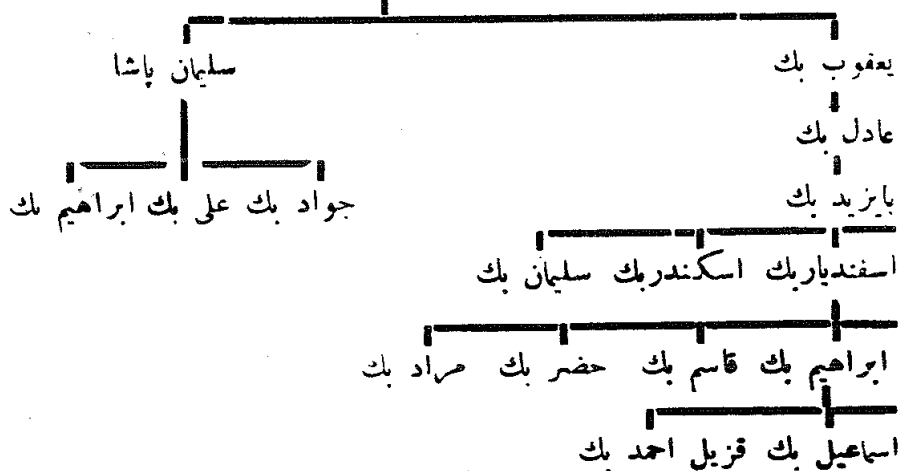
دولت سلجوقیه رومک اقراضیه تأسس ایدوب تاریخلریمزده اسفندیار حکومتی دییه یاد ایدیلان جاندار امارتنده اجرای حکومت ایدن بککک اسملریله تاریخ امارتلیرنی مبین جدولدر :

؟ (۷۰۹) الی (۷۴۰) ؟	سلیمان پاشا بن شمس الدین تمر جاندار
؟ (۷۴۱) الی (۷۴۶) ؟	ابراهیم بک بن شجاع الدین سلیمان
؟ (۷۴۶) الی (۷۷۵) ؟	عادل بک بن یعقوب بک
؟ (۷۷۶) الی (۷۸۷) ؟	بایزید بن عادل بک
(۷۸۷) الی (۸۴۳)	اسفندیار بک بن بایزید بک
(۸۴۳) الی (۸۴۷)	ابراهیم بک بن اسفندیار
(۸۴۷) الی (۸۶۵)	اسماعیل بک بن ابراهیم بک

جاندار خاندانی

ملك الب آرسلان (۱)

شمس الدین تمر جاندار

(۱) کوجوک اوقاف دفترلرینک آلتینجیسنده ص ۹۷۴:

بالاده كى سلسله نامه ايله حكومت ايدن بلكرك تاريخ امارتلىرى ارأه ايدن جدول مطالعه ايديلور ايسه كوريله جكدركه، جاندار اوغلى سليمان پاشا ايله مخدومى ابراهيم بكدن صكره منصب امارت سليمان پاشانك برادرى اولوب سياح شهر ابن بطو طه نك قسطنطينده كوردىكى و (الافندى) دنيلديكى يازدىنى يعقوب بك اولادينه انتقال ايلديكندن اسماعيل بك مرحوم (۸۷۴) تاريخلى وقفه سنده سليمان پاشا ايله اوغلى ابراهيم بكى قاله آلمه رق يالكزجه عمودنسىنى تحرير ايلشدر. مذكور وثيقه نك صورتى بروجه آتيدر: (۱)

كمال الملة والدين بين عوام العالمين اسماعيل بك بن المغفور الخاقان الاعظم اسفنديار بك بن السعيد المفخم بايزيد بك بن الامير المكرم عادل بك بن القرم الاكرم يعقوب بك بن السلطان شمس الدين الشهير فى العالم تمر جندار بن الملك المختص بمغفرة الرحمن ارسلان بك افاض الله عليهم شأبيب الرحمة والرضوان

جاندار اوغللىرىنك مبدأ ظهورى (۶۹۱) سنه سيدر. بوكا زيرده كى وقعه وسيله اولمشدر: (۲).

ايكنجى سلطان مسعودك برادرى قيليج ارسلان قسطنطين خطه سنده اعلان حكومته بلاد متجاورده تجاوز ايلدىكى كيخاتو خانه اخبار ايدلمش، مشاراليه برقوه عسكرىه ايله تبريزدن حركت ايتدىكى مثللو سلجوقى حكمدارى سلطان مسعودده

« اسماعيل بك بن الكرم ابراهيم بك بن المرحوم المظفر اسفنديار بك بن السعيد بايزيد بك بن العادل عادل بك بن المبرور يعقوب بك بن شمس الدين الغالب على اسم الشريف يمن جندار ابن المرفه فى فراديس الجنان ملك الب ارسلان » ديه محرردر.

(۱) اماسيه تاريخى، جلد، ۲ صحيفه ۴۶۴. قيود وقفه اداره سى كوچوك اوقاف بشنجى دفتر، صحيفه ۴۴۹.

(۲) جاندارك اسمى تاريخلرده (تيمور) ويا (تمر) شككنده مفيددر. وقفه لرده (يمن جندار) ديو محرردر. ييزانس تاريخلرنده ايسه (آمرخان) نامنده قره دكر ساحلنده تأسيس امارت ايلش برزادتن بحث اولنيوركه، بونك (تمر) اسمندن محرف اولدىنى شبه سزدر.

عسا کرینی جمع ایله کیخانو قوتنه التحاق ایدرک مذکور اولمکه حدودینه کلدکلرنده کیخانو سلطان عسکرینه برازده تاتار عسکری بالترقیق ایلری سوق ایلمش، قسطمونی عسکری درحال بو فرقه یی بوزمش، و حتی سلطان مسعود ایله معیتی ارکاتی ده اسیر ایلمش اولدقلری کیخاتونک سوق ایلدیکی بر کشف مفرزه سی طرفندن کوریلهرک اسیر قورتارلمش و سائر عسا کر تاتار ایله عصیان باصدیرلمشدر .

روش حالدن آکلاشلدیغنه نظراً، سلطان مسعود امراسندن اولان جاندار کیخاتونک سوق ایلدیکی کشف مفرزه سنده بولنه رق حسن خدمتی کورلمش اولملی که بعدالحرب ایلخان طرفندن عهدهنه قسطمونی والیلکی توجیه ایدلمشدر. بو وقعه منجم باشی تاریخنه کوره (۶۹۰) سنه سنده، تذکره آقسرائی ایله تاریخ عثمانی انجمنی طرفندن نشر ایدیلان عثمانلی تاریخنه نظراً (۶۹۱) سنه سنده وقوعبولمشدر .

انجمنک عثمانلی تاریخنه ده دولت سلجوقیه رومک نهایی (۷۰۸) سنه سی اوله رق کوسترلمشدر (۱). مذکورهنکامده جاندار اوغلی سلیمانک بدرندن قسطمونی یی نزع ایدن محمود بک بن اتا بک مظفرالدین یولوق ارسلان بن الب یوروک بن چوبانی قتل ایله قسطمونی یی ضبط و جاندار اوغلی امارتی تأسیس ایلمش اولدیغی ظن ایدیلیور .

۲۶ محرم (۷۰۹) تاریخنده سلیمان پاشا نامه یازیلوب کندوسنه تقدیم ایدیلان بر کتابک موجودیتی بو ظنک پکده واهی اولمادیغنی تأیید ایلر. بوبابده کی تفصیلات تاریخ انجمنی مجموعه سنک آلتنجی جزئی (۳۸۵) نجی صحیفه سنده محرردر .

سلیمان پاشا حقنده معلومات تاریخیه یوق دینه جک قدر آذرر . اونوز بر سنه لک امارتی مدتنده البته خیرات و حسنانه وقف نقد ایلمش اولدیغی صالحیندن اولدیغی جهته شبهه سز ایهده، قسطمونی و دورکانی ایله ولایتک سائر بلادنده کی محکوکات و کتابلر هنوز الیه ایدیله مدیکی مثللو مشارالیهک مدفون بولندیغی محله مجهولمزددر .

(۷۱۹) وبر روایته (۷۲۲) تاریخنده ایلخان معظم ابو سعید بهادر خان طرفندن نیمور طاشی تأدیب ایلمک اوزره سیواسه کلان امیر چوبانک مواصلتی

سلیمان پاشا خبر آلمسی اوزرینه مسارعتله سیواسه کیدوب ایلخان مشارالیه مطاوعت کامله سی عرض ایله کرک نفسی و کرکسه مملکتی قره مان اوغلنک اوغرا دیفی مهله کدن قورتارمشدر .

سینوبده حکومت ایدن غازی چالینک (۷۳۲) سنه سی وفاتی (۱) متعاقب ظهور ایدن وقوعات طولانیسیله شهر مزبو کوری ضبط و اوعلی ابراهیم بکی (۲) امیر نصب ایله امارنک بحرآ تجارتیه چیفته لیانی حاوی بر خراج بحری کشاد ایلشددر . سلیمان پاشانک (۷۳۲) سنه سنده ینه قسطنیونی امیری اولدیغنی سیاح شهیر ابن بطوطه روایت ایدیور . (۳) و مشار الیهی (سلطان مکرم سلیمان پادشاه) دیو تلقیب ایلپور . سلیمان پاشانک (۷۴۰) تاریخنه قدر بر حیات اولدیغنی معلوم بولندیغنی احمد توحید بک یازمشدر (۴) . مذکور (۷۴۰) تاریخنده جاندار اوغلی امارتنه لاجل الورانه ابراهیم بک کچنک ایسه ده (۷۴۶) سنه سی وفات ایلدیکی خلفی اولان عادل بکک مذکور تاریخده موفع اما تده بولنسیله آکلاشلمشدر . مرحومک ۷۴۲ سنه سی سینوبک ایچ قلعه سنده برجامع انشا ایتدیردیکی (سینوب کتابه لری) نام مجموعه دن او کره نلشددر (۵) .

عادل بک بن یعقوب بن جاندارک مبدأ امارتی (۷۴۶) سنه سیدر . مسکوکات اسلامیه مؤرخنی غالب بک مرحوم تقویم مسکوکات سلجوقیه سنده اول وجهله قید ایلشددر .

مرحوم (۷۴۶) تاریخلیسنی بولمش و کتابنه درج ایلش ایسه ده عاجز لری او نوع سکه نک (۷۵۱) تاریخلیسنی کورمش و بو تاریخده ایلخانیلر همان سبتون منقرض اولمش بولندیغندن سیدوب و قسطنیونیده مضروب اسمسز یالکز (السلطان الاعظم) عنواتی حاوی سکه لک مشارالیه عادل بکک اولدیغنه شبهه و تردده محل بر اقامشدر .

(۱) (سینوب کتابه لری) نام اثرک قرق برنجی صحیفه سنده مرحومک قبری و اوزرنده کی تاریخ کوسترلمشدر .

(۲) قیود وفقیه اداره سنده (آنادولو ۱۲۶۷) دفترنده ۲۲۵ نجی صحیفه ده محرر بولان وفقیه یه نظراً ابراهیم بکک لقبی (تاج الدین) در .

(۳) شریف پاشا ترجمه سی (سیاحتنامه ابن بطوطه) ، صحیفه ۳۵۲

(۴) انجمن مجموعه سنک آلتنجی جزئی ، صحیفه ۳۸۶

(۵) مذکور مجموعه ، صحیفه ۱۲

غالب بك مرحومك يدینه آجق ایکی عدد جاندار اوغلی سکھسی کچمشدر. بریسی اشعار ایدلدیکی اوزره (۷۴۶) تاریخی عادل بکک دیکری بایزید بکک اولوب شبه اشارتیه (۷۸۵) تاریخی قولمشدر.

بوتاریخده بایزیدک امارتی زمانه داخل سیندن اولوب شبهلی عد ایدیه من. جاندار اوغلری مسکوکاتی نادر اولغله برابر بولنانلرنده استفاده ایدیه بیله جکی اندردر. آثار عتیقه موزمسنده موجود بونوع سکھلرک همان هیچ برندن استفاده ایدیه مامشدر. بناء علیه غالب بك عادل بکک وفاتی تاریخی (۷۸۵) سنه سی اوله رق تعیین ایتماشدر. الیوم مشارالیهک وفاتی تاریخی موثوقاً معین دکدر. بز جدوله (۷۷۵) تاریخی شبهلی اوله رق قویدق. سینوبده کی سرای جامعک کتابه سی (۷۷۶) سنه سی بایزید بکک ایام سلطنتنده انشا ایدلدیکی بزه او کړندی (۱). احتمالک مشار الیه بوتاریخدن دها چوق اول موقع امارتی اشغال ایتش بولنیوردی. بر وثیقه ظهورنده اکا ابتناء تصحیح ایدیه جکدر.

عادل بکک یکر می طقوز سنه امتداد ایدن امارتنده سلیمان پاشا زمانی مثللو نه کونا آثار خیریه انشا ایدلدیکی بیلنه مدیکی کبی تر به سی ده نره ده اولدینی هنوز معلومز دکدر. اون بش سنه یه قدر اورخان بك ایله اون درت سنه ده مراد خداوندکار ایله معاصرت و مجاورت ایتش و طرفینک حسن نیتی سایه سنده آرهلرنده برکونه وقوعات حربیه حدوئنه میدان ویرلماشدر. جامع الدولک عادل بك اسمی کبی عادل اولدیغندن بحت ایتدیکنی احمد توحید بك یازیور (۲). ۷۷۵ سنه سی مسند امارت عادل بکک اوغلی بایزید بکک انتقال اتمشدر.

مشارالیه بزم تاریخلرده کوتروم نامیله متعارفدر. ۷۸۷ سنه سنه قدر (۱۲) سنه لك امارتنده عثمانلرله خوش کچنمشدر.

حمید وهی بك (مشاهر اسلام) نامنده کی کلیاتنک قرق ایکنجی جزئی (اسفندیار زاده لر) نامی تحتنده جاندار اوغلی امارتنه تخصیص بیورمشلردر. مذکور جزئده بایزید بك حقنده «کثرت شجاعت، رزانت عقل، اصابت تدبیر، حزم و احتیاط، شدت عزم کی خصائص ایله متصف بر امیر جلالت سمیر»

(۱) (سینوب کتابه لری) رساله سی، صحیفه (۲۰)

(۲) آلتی نورولی انجمن مجموعه سی، صحیفه ۳۸۸

اولدیغنی و آناطولی طوائف ملوک بکلرینک مملکتلری ییلدیرم بایزید طرفندن ضبط ابدلجه مشارالیه کوتروم بایزید بک زردینه فرار ایلدکلرندن طوائف ملوکک حامی یکانه سی حکمنی آلمش اولدیغنی یازمشلردر (۱) .

بایزید بک افلاق اوزرینه حرکت و خطه مزبورده بی آلان و تالان ایله بکنی جزیه و سائر ویرمک شرائطیه مجبور مطاوعت و متابعت ایتدیکی صروده فساده باعث کوتروم بایزید اولدیغنی ده اعلام ایلدیکنی صولاقزاده تاریخنده یازیور (۲) . صولاقزاده تک بوققره سی ایله حمید و هی بکک بوندن مقدمکی فقره تاریخیه سی که - ییلدیرم بایزیددن قاچان بکلرک نزد بایزیده قاچدقلیدر - هر ایکی فقره ده بر خطا اولدیغنی کورلمکده در . چونکه ییلدیرم بایزیدک جلوسی بر رواسته ۷۹۱ روایت آخره نظراً که طوغریسی بودر (۷۹۲) سنه سیدر . حالبوکه کوتروم بایزید بک ۷۸۷ سنه سی یعنی ییلدیرم بایزیدک تحت عثمانی به جلوسلرندن بش سنه مقدم وفات ایتمش اولدیغندن بالطبع مشارالیهک ییلدیرم بایزید ایله قطعاً معاصر تی بوقدر . بو حالده طوائف ملوکک حامی یکانه سی کوتروم بایزید اولمسیغنی مثللو صولاقزاده تک دیدیکی کبی افلاق بکنی اغراء ایله عثمانلی ممالکنه هجوم ایتدیرنده مشارالیه دکلدر .

کوتروم بایزید بکک مدفن سیینوبده علاءالدین جامع حرمی داخلنده بولنان تره ده در . صندوق سنک باش و آباق طاشنده « توفی المرحوم بایزید بن عادل بک طاب ثراها فی تاریخ سنه سبع وثمانین و سبعمائه » دیو محرردر (۳) . بو وثیقه مسرودات سابقه مزک صحتنه برهان قطعیدر . بایزید بکک سینوبده (جامع کبیر) عنوانیه معروف علاءالدین جامع شریفنی (۷۸۷) سنه سی تعمیر ایتدیردیکنی مشعر بر کتابه ایله (۴) سرای جامعک ۷۷۶ سنه سی بایزید بکک ایام دولتنده انشا ایلدیکنی مبین دیگر بر کتابه تک بولوندیغنی (۵) (سینوب کتابه لری) رساله سنده مندرجدر .

(۱) مشاهیر اسلام ، صحیفه ۱۳۳۶

(۲) مذکور تاریخ ، صحیفه ۵۰

(۳) سینوب کتابه لری رساله سی ، صحیفه ۴۰

(۴) سینوب کتابه لری رساله سی . صحیفه ۱۵

(۵) سینوب کتابه لری رساله سی ، صحیفه ۲۰

اسفندیار بك كوتروم بايزيد بكك اوغليدر (۱). پدري نك ۷۸۷ سنه سی وفاته مبنی منصب امارته نائل اولمشدر. مدت امارتی یاریم عصری متجاوز اولوب بونك بش سنه سی مراد خداوندكار ايله اون دوت ییلی بايزيد بك ايله اون سنه سی بايزيد بك شهزاده لری ايله سكر سنه سی چلبی سلطان محمد ايله اون طقوز سنه سی مراد ثانی و فاتح ايله معاصر اوله رق كچمش، وبو سبيله السنه ناسده صیق صیق یاد ایدلایکندن بو عائله نك (جاندار اوغللری) لقبی اونوتیلوب اسفندیار نامی آنك یینه قائم اولمشدر. آنجق بو خصوص بالا آخره تاریخله خطالی اوله رق مثلاً اسفندیار بكك بر قطعه ممالکی ضمیمه ممالك عثمانیه قیلنسه او بلاد اسفندیار بكدن ضبط اولندی دینه جك یرده اسفندیار زاده دن آلدی دنیلیمکده در. و بعضاً جانداری اوغلی دینه جك محله، قیزیل احمدلی کوتروم بايزيد کبی صفتار یازلمقده در. بو عائله قیزیل احمدلی اولمیوب قیزیل احمد بك جانداری اوغلی حکومتك صوك امیری اولان احمد بكك لقبی اولدیغی معلومدر.

لایق اولانی بودرکه، بعد ازیں تاریخ یازه جق ارباب قلم (اسفندیار زاده لر) عنوانی یینه عائله نك قدیم لقبی اولان (جاندار زاده لر) و امراسندن بهرینك اسمنه بر (جاندار اوغلی) اضافه سیله جانداری اوغلی کوتروم بايزيد بك، جانداری اوغلی اسفندیار بك، جانداری اوغلی قیزیل احمد بك کبی تحریر بیوردقلری حالد مارالد کر خطالره محل قالمیه جق و هله حکومتلرینه ده (قسطمونى امارتی) نامی تخصیص بیوریلور ایسه ده دوغری و مناسب اوله جقدر.

تاج التواریخك ۷۹۱ سنه سی وقوعاتی میانده و قوصوه محاربه سی حاضرلغی ایچون یاپیلان تشبثات صره سنده فقره آتیه کوریلور :

« قسطمونى حاکمی اسفندیار بکه و کریمیان حاکمی یعقوب بکه و صاروخان و منتشه ایل وایدین ایل و حمید ایل حاکملرینه کفار بد فرجام نفیر عام ایتدکلرین اعلام و جله سنه بو جهاد اکبر اقامتی و سلطان اسلام اعاتی فرض عین اولدیغین افهام بیوردیلر غیرت اسلام و حیت دین سیدالانام مقتضاسی اوزره ملوک افاق سلوک مسلك اتفاق ایدوب اقامت جهاد ایچون اعانت و امداد سلطان عالی نژاد جتانبه ابلاغ اجناد ایتدیلر » (۲)

(۱) مجدد آنادولو دفترلرینك ۱۱ نجیسنده ۹۸ نجی صحیفه ده مقید اولان ۸۰۰ تاریخلی اسفندیار بك وقفیه سنه نظراً مشارالیهك لقبی (افتخارالدین) در .
(۲) مذکور تاریخ، جلد ۱، صحیفه ۱۱۵

بو فقرة تاريخيه دن كوتروم بايزيد بكك ۷۹۱ سنه سندن مقدم وفات ايدوب امارته اسفنديار بكك كچديكى و سنه مزبورده اسفنديار بك قسطنونى حكومتك حاكم يگاهه سى اولدينى ايجون كندوسندن استمداد ايدلديكى ، مشا الهك مراد خداوندكار اردوسنه بر قوه امداديه سوق ايلديكى آكلاشيلور .

قاضى برهان الدين نامنه يازيلان (بزم و رزم) ك روایتى اوزره كوتروم بايزيد بكك سليمان نامنده كى اوغلى برادري اسكندر بكى بر ملك منازعه سندن طولاني قتل ايدوب مراد خداوندكاره بالالتجا ، آلدینی قوتله قسطنونى بي ضبط ايدوب بدرينك وفاتى تاريخى اولان ۷۸۷ سنه سندن صكره دخى (۷۹۵) سنه سنه قدر شهر مذ كوره حاكم بولنسه ايدى ، واقعه دن خبردار اولان مراد خداوندكار ۷۹۱ سنه سى قوصوه حربنه امداد ايجون تاريخ مزبورده قسطنونى حاكمى اولمى لازمكلان سليمان بكدن استمداد ايدرلردى . حالبوكه بالاد فقرة تاريخيه قسطنونينك اسفنديار بكده اولدينى صراحتله تصديق اتمكه (بزم و رزم) ك اولبابده كى روايتنى نقض ايلر .

(مشاهير اسلام) مؤرخى حميد وهبى بكك كوتروم بايزيد بكة اسناد ايتديكى كثر شجاعت ، رزانت عقل ، اصابت تدبير ، حزم واحتياط ، شدت عزم كپى خصائص اسفنديار بكة نقل ايلك ايجاب ايدر . چونكه مشاراليه فى الحقيقه بو اوصافه لايق بر اميردر . ييلديرم بايزيدك مملكتلرينى اللرندن آلدی اميرلر اسفنديار بكة التجا ايلدكلرندن طوائف ملوكك حامى يگاهه سى مشاراليه اولمشدر .

۷۹۴ سنه سى قرمان ممالكى دفترايالات عثمانيه به قيد و علاوه اولوندوعى مثللو قيصرى توقاد و سيواس حواليسنده اجراى حكومت ايدن قاضى برهان الدين ممالكى دخى ضبط ايديلهرك بروسه به عودت ايدلمشيدى (۱) .

قرمانك فتحي صره سنده تكه ايلي مقرى اولان آنطاليه نكده ضبطنى بايزيد بكة عرض ايدنه جواباً : « ارسلان سينك اولامز » بيوردی سويلنمكده ايسه ده بلده مذ كوره ضبط ايدلمش فيروزبك شهر مزبورده اقامت ايتمكده بولنش اولدو .

(۱) سعد الدين افندى مرحوم تاج التواريخنده برهان الدين ممالككك ضبطنى (۷۹۴) اولق اوزره تعيين ايتمش ايسه مده اكثر كتب تواريخنده (۷۹۸) اولدينى مسطوردر . ابن شحنه تاريخى و شرف الدين على يزدى تاريخى كپى و غيرها بلكه ابن حجر درر كانه سنده (۷۹۹) ده تعيين اولمشدر دير مذ كور كتاب جلد ۱ ، صفحه ۱۳۵ .

غندن بوروایت طوغری اولسه کر کدر .

آناطولیده یالکز قسطمونی حکومتی قالمشیدی . متفرق اهالی اسلامیه بی توحید ایچین آنکده قالدیرلمسی واجبه دن اولدیغنه مبنی ایرته سی سنه ییلدیرم بایزید قسطمونی اوزرینه عسکر سوق ایتمش . پشدارلر امارت مزبوره اراضیسنه داخل اولوبده برکونه مقابله کورمینجه اسفندیاربکک حرب ایتیجه کنی آکلایه رق عسکرینی متعین ذواته ترفیق ایله ایلرو کوندرمش کندوسی ده روسیه عودت بیورمشدر . فی الحقیقه عسا کر عثمانیه بلا حرب قسطمونی به کیرمش و امیرینک سینوب قلعه مستحکمه سنه چکلمش اولدیغنی خبر المشردر .

اسفندیار بک سینوب و حوالیسک کندوسنه غایت بیورلمسی حقنده بایزید بکه تقدیم ایتدیردیکی غایت متواضعانه برعریضیه جواباً تحت حمایه سنده بولتان امیرلرک کندوسنه تسلیم ایدلمسی شرطیله سینوب یالتنک تفویض بیورلدیغنی مشعر جوابنامه (۱) کلدیکنی دو یان بککری یولنی بولوب برررر فتوحاتی هر طرفه شایع اولان تیمورلنکک بولندوغی یه فرار المشر ، اسفندیار بکده حضور امیر تیمور کورکانه کیدوب اجدادندن بالتوارث حاکی بولندوغی خطه نک بلا سبب ضبط ایدلایکندن شکایتله استردادنی استرحام ایچین ییلدیرم بایزیدک استابول محاصره سی وروم ایلنده دیکر محاربات ایله مشغول بولندوغی بر صهرده فرار ایدن بککری تعقیباً نزد تیموره کیتمش واسترحامنی اسعاف ایتدیرمش اولدوغندن تیمور دفعه نایه ممالک عثمانیه به دخولنی متعاقب سینوبه عودت و نتیجه حربیه انتظار و برطرفدن ده تقدیم ایده جکی هدایای ادخار ایدوب بایزید بکک وقعه مغلوبیتی طویار طویماز همان ایلغار ایله حضور تیموره چیقوب مظفریت حربیه سی تبریک و هدایا سی تقدیم ایله ممالک قدیمه سنک کندوسنه احسان بیورلدوغنه دائر ایجاب ایدن فرمانی اخذ ایله قسطمونی به کلوب جانداری حکومتی یکیدن جانلادیرر .

عثمان بک زماننده بر حکومتک توسیع ممالک ایده بیلمسی (قوت و ثروت) له قابل اوله بیله حکنه حکم ایدلمش و بودستور نتیجه سی اوله رق فقیر تورکک متفرق و ذی ثروت روم کویلرینه جهاد فی سبیل الله بایراغی آلتنده سوق ایدیلرک اخذ غنائم ایله اکتساب ثروت پیداسنه جالیشلمشیدی . اورخان بک دورنده ایسه روم ایلی

احواله كسب اطلاع و قره سى اولكه سى ده ضبط ايدىلوب (چناق قلعه بوغازى)
 كچيله رك (چنى) قلعه سى مدخل اتخاذا قىلمش ، آناطوليدن عىنى بايراق آلتنده
 سوق ايدىلن توركلر مذكور مدخلدن كيروب روم ايلده ضبط بلاد واكتساب
 غنائمه باشلانجه عثمان غازى دورنده حكم سورن (قوت و ثروت) دستورى بوزمانده
 باشقه بر طرزه تحويل ايدلمشدر بوده : (قوت آناطوليدن ثروت روم ايلندن) .
 بو دستور موجبنجه آناطوليدن ن قدر قوت كچريلورسه روم ايلندن او
 نسبتده ثروت آلكه جقدى . حالبوكه طوغرىدن طوغرى به اداره عثمانيانده خداوندكار
 ولايتله قره سى خطه سندن ماعدا نفوس چيقاره جق مملكت بولنديغندن آناطولى
 طوائف ملوكنى قالديرمق و بو صورتله منبع قوتى تزويد ايلك امور طبيعىدن
 اولمشدى .

خداوندكار بو دستورده رعايت ايتدى . آناطوليده يالكز آخيلر ينده كى
 آنقره سى ضبط ايله قرمان و قسطنطينى حاكملىنه ارائه مهابت و سطوتله روم ايلنه
 كچدى . بر طرفدن روم ايلنده چاليشوركن آناطوليده طوائف ملوك متفقاً
 هجوملىله ايكنجى برغاله احداثندن صاقينه رق منبع قوتى فقط حلول مصلحانه
 ايله توسيعه باشلادى .

كوتاهيه حوالىسى كرميان بكنندن جهاز صورتيله حمدايلىنك نصفى مقدارىنى
 حسين بكدن طوعاً و كرهاً اشترا طريقه آلدى . عثمانلىرك بويه سرعتله توسعى
 كورن قرمانلىر و دولت سلجوقيه وارثلىكى ادعاسيله آناطولى سربلندلىكى شويه
 دورسون كندى قلمر و حكمدار يلىنك بك قريب زمانده اللرندن آينه جغه علم
 يقين حاصل ايله دكلرندن همان اعلان حرب ايتمشلر و مغلوب اولمشلردر .

مشاراليه مراد خداوندكار روم ايلده ده عين سببدن دولايى قوصوه محاربه .
 سنك اجراسنه اجبار ايدلمشيدى .

وقناكه قوصوه محاربه سى قزانىلوب بايزيدبكك تحت عثمانى به شريف بخش اولسى
 عقبنده بروسه به كلى « آناطوليدن قوت روم ايلندن ثروت » دستورلىنى تقويه
 ايجوندى . بوده آناطوليده كى طوائف ملوكى رفع الملكه ممكن اوله جقدى . بونلر
 قالديرلغى حاليه اهالىسى هم عرق و دين اولدقلىرندن بو صورتله برقوة عموميه
 جسيمه وجوده كتوريله جكدى .

بایزید بك پدرلری مثللو برصورت لینه وحلول مصلحانه ایله دكل برحرکت جبارانه ایله ایشه مباشرت ایلدی. روم ایلی جهتی تحت تأمینده اولدیغندن امرانك اتفاق ایله بر حادته چیقاره بیللملرندن قورقوردی .

بوماده معتناهانك امر تطبیق نك تمام زمانی ایدی تاریخلرده اوقوندیغی اوزره (آلشهر) ایله آیدین و صاروخان امارتلری وبعده کرمان منتشا تکه قره مان وقاضی برهان الدین مالکی آلدی . صرد قسطنیونی حکومتك الفاسنه کلمشدی . (۷۹۲) سنه سی فیروز بك و دینی ضبط ایله قارشو طرفه کچوب افلاق دیارینه چاپول ایتمشیدی. پادشاهك اناطولی بکلکلیرینی قالدیرمقله مشغول اولدیغنی فرصت عد ایدوب ممالك عثمانیه هجوم ایلدیکندن بایزید بك قسطنیونی ایشنی تأخیر ایدوب افلاق پرنسك تربیه سنه کیتمشدی . بعدالعوده قسطنیونی حکومتی قالدیرلش ايسه ده بکلری و اولادلری بو صروده ظهور ایدن تیمورلنکه قاچندقلری مثللو بوامارتلره منسوب مأمورو عسکری رؤسای حکومتلرینك انقراضیه امر معیشتجه صیقلقلرندن، مشار الیه بایزید بك حقنده برعدم خشنودی تولید ایتدیکی مثللو قوصوه حربنه کوندردکلری عسکرلردن شهید اولانلرینك آجیمی هنوز قلیلرندن سيلمیدیکی حالده بویله عنوة مملکتلرینك ضبطی اهالینك عزت نفسی رنجیده ایلشیدی . تیمور خان ممالکنه بغداد حکمداری احمد جلایری ایله تبریز حاکمی قره یوسف بك ماردینه وارینجیه قدر اولان مملکتلرینی ده ضبط ایله علاوه ایلهرک میرزا ابا بکره ویرمش اولدیغندن بلا رقیب حکومت ایده یلمسیچون اسکی حکمدارلرینك وجودینی قالدیرمق ایستیور، مذکور حکمدارلرده اولا مصره، بعده ییلدیرم بایزیده التجا ایلدکلرندن انلرک کندوسنه تسلیمنی طلب ایدیور، بایزید بك ده بوطلی رد ایلوردی. بونک نتیجه سی برحربه منجر اوله جنی کونش کی آشکار ایدی. تیمور سیواسی بعدالتخریب سوریه یی و صکره بغدادی الت اوست ایدوب تکرار قره باغ قیشلاغنه عودت ایدیجیه قدر انی انجیده جک بعض حرکاتده ده بوللمشدی. اندن صکره درکه مطالبه لیسته سنه اناطولی بکلرینك حکومت سابقه لرینك اعاده سی ماده سی ده داخل اولدی . ایدیه جک حرب ایکی اوج بیوایه اناطولی بکلری خاطر یچون دكل ، تیمورک تفوق دعواسندن وسوزینی بایزید بکه کچیرملمسندن طولانی اوله جق، فقط مسئولیت حربیه بایزید بك اوزربنه

تحميل ايديلهك ايدى و اولدى. تيمور حربى كنديسنجه قرار وىرد كدن صكره بر كرده ملتجى بىكرك فكرلرئنى او كرنك اوزره عقد ايلدىكى بر مجلسده تيمورك غلبه ايدى جكنه اطمئنان قلب حاصل ايدى جك افادانده بولمىش در كه، اسفنديار بىك سويلدىكى روايت ايدى لان افادى سى بروجى آئيدر :

قسطمونى ديارى حاكمى اولوبده حكومتى لندن كيدن كوتروم بايزيد زاده اسفنديار بك جمله دن اول سوزه باشلايوب آناطولى اهالىسى اسكى ديرك و دوز. نلكلرئنى ضايع ايتدىكلرى جهنله عثمانيان طاقنك صحىحاً مجلوبى اوليوب اطاعت و صداقتلرى عثمانلوي اغفال ايچون مماشات و مطاوعت قيلندن اولمغله ذات هايون ايلخانلرئنه قارشو سوق و اعزام اولنان عساكر ك كثرته باقيلوب خاطره فتور و كسل عارض اولسون. زيرا ذكر اولنان عساكر ك چوغى زور و ابرام ايله اطاعته كتورلمىش اولدقلىندن ميدان حربدن ادنا هجوم ايله قاچه جقلىرى و كندولرئنىك اسكىدنرو بيوك كوردكلرى بىكلىرىك دخى معيت ايلخانئده اولديغنى بيلدىكلرى آنده بو طرفه دخالت ايليه جىكلرى وارسته قيد و كادىر. بناءً عليه عثمانيان لايقيه خشنود اولميان اولكهك اوزرندن حركت اولمىق خيرلودىر ، و بو حقيقت حالى بيان ايتدىكى ائنده بعضيلرى دخى اوكونلرده شرقدن غربه طوغرى طلوع ايتىش اولان بر نجم ذو ذنبك احكامنى غلبه تيموره اشارت سماويدهر ديهرك تبشيرايتدىلر. تيمور بو تبشيراته اظهار سرور ايدىرك ممالك رومك اوزرئنه الغار اولمىسنى امر ايلدى (۱). بونطقك بعدالحرب بر كانب طرفندن تصنيع ايدلمىش اولديغى دركاردر. امير تيمور كوركانه ذات هايون ايلخانئ صفى و يرلدىكى كى ايراد نطقايدىنه «وارسته عرض و بياندر» ديديرته جك يرئنده (وارسته قيد كاندىر) كلاتئ استعمال ايدلمىسله ده آكلاشيلور. چونكه كتاب قيد كله سيله بك مؤتلفدرلر. باقىسى ده ائناى حربده وقوعه كلان حادثاتك تصويرندن عبارتدر. اسفنديار بك صره كندى امارتنك ضبط ايدلمىسه كلىدىكى بيلوردى. بايزيد بك اردوسيله قسطمونى اوزرئنه حركت ايدنجه يهوده مدافعه ده بولمىدى. بو صورتله طرفئندن وقوعبوله جق ضايعات نفوسه سببت و یرمدى. بايزيد بك يارى يولدن اردوسئندن ايريلوب بروسه يه عودت ايتدى. اسفنديار بك بو صورتله حركتى خوشه كيتمىش اولمى ك سينوبده اقامته مساعده

ایندی . اسفندیار بك ملتجیلرینك كیزلیجه قاچه لرینه مسامحه ایدوب کندوسی سبکبار قالدی . اولجه فرار ایدنلرله مخبره ایسدیکی مثللو داخلا بایزید بك ایله تیمور بینده تعاطی ایدیلان مکتباتدن خبردار اولیوردی . آلوک صچاغه صاردیغنی آکلایجه بعدالحرب امارتی طلبه کسب لیاقت ایچون کندوسیده نزد تیموره کتدی . محاربه قرار کیر اولوب حرکات عسکریه باشلاچه سینوبه عودتله تیموره تقدیم ایده جکی هدایای استحضاره باشلایوب عقب حربده کال سرعتله حضور تیموره چیقوب تقدیم هدایا وتیرك ظفر ایلد کدن صکره امارتک کندوسنه احسان بیورلدیغنه دائر اولان یرلیغ کورکافی بی مستصحباً قسطنیونی به عودت ایله داخل دائره امارتی اولان بلاد وقرایی تاتار یغماچیلرندن قورتارمش، وبوصورتله ده برچوق مال و جان تلفی موجب اوله جق حادثه نك اوکنی آلمشدر . تیمور حربی متعاقب امیر سلیمانك بروسه ضبطه کوندردیکی عیسی بك قوتنه انضمام ایدن امرای متفقه اردوسنه اسفندیار بکده قوه کلیه سیله اشتراك ایتسه ایدی آز عسکری اولان محمد چلبیدن محقق بروسه بی استرداد موفق اولورلردی . فقط اسفندیار بك دائماً بی طرف و دیندارلنی حسیبه عثمانلی دولتنك اعلائی دین خصوصنده کی اقدام وغیرتی تقدیر ایلدیکندن هیچ بر زمان انلرك علیهنده اولان امرای اتفاقه داخل اولما مشدر عیسی بكك بروسه ده موفق اوله میهرق اسفندیار بکک حین مراجعتنده رد ایتیه رك، فقط بر قوه قلیله ایله انقره بی محاصره به حرکتی نه عیسی بکک حرمت نه محمد چلبی به خصومت ایچون اولیوب مجرد ادرنده تخت عثمانی به جلوس ایدن پادشاه زمان امیر سلیمانه رعایه وقوعبولمشدر .

محمد چلبینك اوج بیک عسکرینه مقاومت ایده میه جك مقدارده اولمی بونی بزه تفهیم ایدر .

امیر سلیمانه قبل الحرب قسطنیونی ایالتی توجیه اولندیغنی زمانده مشارالیهك سوء اخلاقی حقنده لایقلیجه خبر آله مامش ایسه ده ادرنده کی احوالی شایع اولنجه حرکات وافعالنك و خصائل جمیله سیله قهرمانلنك ثناکاری اولدیغنی محمد چلبی ایله عقد اتفاق ایله موسی چلبینك روم ایلنه نقلنه وساطتله عثمانلیلره امثالسز بر حکمدار قزاندرمش اولمی اسفندیاربکک حیت ملیه سیله دور اندیشلکنك برهانی و دائماً خیرایله یاد ایدلسنه بادی بر خدمت مشکوره سیدر .

ايسته يوقايدن برو تعداد ايلديكم اسبابدن طولاييدركه حميد وهى بىك
كوتروم بايزيد بىك نسبت بيوردقلى خصائل و سجايى بن اسفنديار بىك دور
ايدىيورم .

اسفنديار بىك خداوندكار غارينك قوصوه محاربه سنه امداد اوله رق مكمل
برقوة معاونه كوندرمى ، ۸۱۶ سنه سى چلبى سلطان محمد بلا رقيب تخت
عثمانى به قعودلرني متعاقب قرمانليرك عصيانى اوزرينه قونيه به حركت ايدىجك
اوردويه اوغلى قاسم بىك قومانداسيله قوه معاونه سوق ايله مى ، ۸۱۹ سنه سى افلاق
وماجار سفرينه ده كذا اوغلى قومانداسنده قوه معاونه سوق ايتى مى مرحوم
مشاراليك حسب الديانه عثمانليرك محبى اولديغنى ارأيه كافى وثيقه لردر .

مجار سفرينك حسن ختاميله ادرنه به عودت ايدىلوب اوصره ده چلبى سلطان
محمد سيد وشكاره چيقمش ، آتلك آياغى كوستبك دليكنه كچوب يان طرفه آتدن
دوشوب اول يانى بره لىش اولديغندن سرايىدن چيقميه رق تداوى اولديغنى صره ده
قاسم بىك صيقجه صيقجه حضوره چيقه رق بوضورتله آره لرنده كلى محبت حاصل
اولمش كندوسى ده آستانه سعاده اقامتى اختيار ايلشدى .

چلبى ، اسفنديار بىك اوغلنك حربه كى حسن خدمته بناء نجه محصولدار تيمارلرا احسان
بيوردىنى كى اسفنديار بىكده نامه كوندروب اوغلنه تيمار اولمق اوزره طوسيه
كنغرى و قلعه جك و قسطنمونى و باقر كوره سى طلب ايلشدى . اسفنديار بىك بو
طلبك اوغلى طرفدن استدعا اولمى اوزرينه واقع اولديغنى آكلايوب كوجه نرك
همان وزيريله واعظ محمد نام عزيزى هدايى لايقه ايله باركا هاپونه كوندروب
قسطنمونى ايله باقر كوره سى اسفنديار بىك مدار معيشتى اولديغندن كندوسه
ارزان بيورلمى رجا و طوسيه و كنغرى و قلعه جك قضا لرني ده قبول بيورلمق
استرحاميله ذات شاهانه لرينه اهدا ايلديكنى افاده ايللرى اوزرينه رجاسى قرين قبول
بيوريلوب كنغرى نى قاسم بىك اعطا ايلر .

تبريز حكمدارى قره يوسفك امراسندن پير عمر بىك شين قره حصارنى
محاصره ايتديكنى محافظى آماسيه واليسى مراد بىك اخبار ايله استمداد ايلش آلب
آرسلان اوغلى حسن بىكده جانىك باقره و صامسون متصرفى جنيد بىك قتل ايله
جانىكه متصرف اولديغنى صره ده اسفنديار بىكده بو فرصتن استفاده ايله مسلمان

صامسونی ضبط و اوغلی حضر بکه ایالت تعیین ایتیشیدی . بو وقایع واصل سمع
هابون اولنجه جمع عسکرله آناطولییه کچوب اماسیه یی اردوگاه اتخاذا ایله قره حصار
ایشنی تسویه ایلد کدن صکره خریستیانلرک ساکن اولدینی صامسونی کندولر
احراق ایدوب کیلرله دیار آخره هجرت ایلدکلری خبر ویرلمکه صبطنه مأمور
مخصوص تعیین ایلدیکی مثللو اسلام صامسوننک صبطی ایچونده بالذات اول طرفی
تشریف بیوره رق جانبکی ضبط و مذکور صامسونیده اسفندیار بک اوغلی خضر
بک لندن نزع ایله ضمیمه ممالک عثمانیه ایلدی. (۱)

تجارتگاه و معمور اولان خریستیان صامسونی ایدیکه اردو پیشدارینک
یاقلاشدیغنی کورنجه قصبه لرینی احراق ایله فرار ایلشدر . انک قربنده کی اسلام
صامسونی ایسه اکانسبتاً برقریه مثابه سنده اولدیغندن پادشاه مشارالیه اسفندیار
زاده خضر بک یدندن بویله برقریه یی آلمغه تنزل بیورمز لردی . خضر بکه التفات
دنلوازانسیله و احسان فرادانسیله کوکلنی آله رق ضبط ایلسی مجرد برادری قاسم
بکی ممنون ایتک املندن ایلرو کلشدر . چونکه اسفندیار بک دیکر اوغلی ابراهیم
بکی امارته نامزد ایلدیکنی خبر آلان قاسم بدرینه مغیر اولدیغندن سلطان
مشارالیه یوقاریده بیان ایدیلان وقسطموننی کوره نحاس و سائرمنک قاسم بکه
تیمار ویرلمی حقنده کی طلبنامه سنی کوندرتمش ایدی . اسفندیار بک سلطان محمد
کوندردیکی رجاییلر ایله اسفندیارک اوغلی قاسمه هیچ بر بلده ویرمیه رک
مجرد طلب شاهانه برینی بولسون ایچون ذات شاهانه لرینه اهداسیله قبول بیورلمسک
استرحامنک اسبابی ایضاح ایلرلی اوزرینه درکه ممالک مزبوریه حسن قبول بیوروب
قاسم بکه یالکز کنگری لواسنی تیمار ویرمشیدی .

ایشته بوسیه مینیدرکه ناکام اولان قاسم بکی بر درجه دها ممنون ایدم بیلیمک
اوزره خضر بک یدندن صامسونی آلمشدر .

چلبی سلطان محمدک وفاتیله ایکنجی سلطان مرادک تحت عثمانییه جلوسلرینی
متعاقب ظهور ایدن دوزمه مصطفی ایله کوچک مصطفی حادثه لری موفقیتله خاتمه
پذیرا ولد قدنصکره نوبت مصلحتینه سیاست قدیمه دولت اولان «قوت آناطولیدن
نروت روم ایلندن» دستورینک تطبیق و اجراسنه کلدیکندن پادشاه

بروسہ پہ عودت واسفندیار اوغلی حربہ سپاہ جمعہ مباشرت بیوردینی قسطنطنیہ پہ عکس ایتہ مکملہ لاجل التحفظ اوراجہ دہ عسکر جمعہ مبادرت اولنوب اردوی عثمانیک سوق الجیش طریق اولسی لازمکلر بولی پہ طوغری سوق ایدیلیوردی . اوغلی اسکندر بک عسکرک قسم کلیسنی اقناع ایله اردوی عثمانی هنوز یکیشہر دہ ایکن انلرہ التحاق ایتدیردیکی قسطنطنیہ پہ منعکس اولنجه اسفندیار بک بولی پہ عزمتلہ بقیہ عسکرلریلہ پیدرپی کلان عساکری ترتیب ایتہ کدہ ایکن عثمانی اردوسی یتیشوب همان حربہ مباشرتله اسفندیاریلر پریشان وهربری برطرفہ کریزان اولدقلری صرہ دہ اسفندیار بکدہ قبوجی باشی یخشی بک الندن برزخم عظیم پیوب علی التعجیل قراری فرارہ تبدیل ایله سینوب قلعه سنہ تحصن ایلدیکی وضریک تاثیرندن برقولاغنک صاغر اولدیغنی تاریخلریمز روایت ایلرلر (۱).

بو محاربہ پہ سبب اولارق تاج التواریخ اسفندیار بکک طراقلی پہ هجوم ایله محاصرہ پہ آلدیغنی کوستر .

ہامہر، سلطان مرادک مصطفالرلہ اوغراشمہ سنی فرصت عدیلہ عثمانی تابعتندن جیقدیغنی یازار .

خبراللہ افندی تاریخنک یدہجی جلدندہ (۲) :

ہ بوندن اقدام چلی سلطان محمد خان حضرتلرینک درکاه ہایونلرینہ دخالت والتجا ایش اولان اوغلو قاسم بکدن دولابی آل عثمانہ عداوت اوزرہ اولدوغندن شامرخ میرزانک عراق طرفلرینہ یقین کلدیکی مسموعی اولنجه ممالک عثمانیہ نک استیلاسنی تشویق ایدرک کوندردیکی نامہ مخصوصہ سی برتقریب ایله الہ کچوب نظرکاه ہایونہ ایصال اولندقدہ بعدازین اعتداری قبول اولمایوب اوزرینہ عسکر کثیر ایله هجوم اولندی .

دیر . اسفندیار بک عثمانیلری سوردی . چونکہ کندوسی دہ عثمانیلر کی تور کدی . آنلر کی مسلمانندی . سلاطین عظامک اوروپا قطعہ سندہ کی غلباتیلہ فخر ایدر . امداد طلبی وقوعندہ قوہ معاونہ کونددر ایدی . بوندن اول اشعار ایدلیدی اوزرہ نفوس اسلامیک تلفنہ وجداناً راضی دکل ایدی . اوتوز اوچ سنہ دنبری امارتدہ بولندوغندن زماننک سیاستنی اوکرمش برذات ایدی . شیمدی بویلہ برذات فضیلتہات

(۱) تاج التواریخ، جلد ۱، صفحہ ۳۱۸

(۲) مذکور تاریخ، جلد ۷، صفحہ ۲۱ - ۲۳

نصل اولوده کندوسنجه بردکری اولمیان و اوتنه دئیری دولت عثمانیه به تابع بولونان طراقلی به هجوم و محاصره به قیام ایدردی. بویله بر هجوم باشی آرسلان پنجه سی آلتنه قویمق دیمک اولدیغنی بیله مزمیدی. چلبی سلطان محمد کوندردیکنی اولجه اشعار ایلدیکمز رجا جیلرک قسطمونی و کره نحاس کندی معیشتی ایچوندردی، باقیسی سز کدر دیدیرتن اسفندیار نصل اولورده طراقلی به کوز دیکوبده صبطنه قیام ایدردی. بوکا اینامق ایچون صوک درجه صافدرون اولمق لازمدر. بوماده اسفندیار بکه بر بهتندر. مسئولیت حریه بی دیکرینه اسناد مورخلریمزه قدیمدن متواتر بر اصولدر. تاج التواریخ ایله خیراه افندی تاریخنده اسنادانک یکدیکرینه توافق ایتمه سی بو بابده کی بیاناتمزه ایکی شاهددرلر. بو حریک وقوعی اولجه اشعار ایدلدیکی اوزره اورخان غازی دورنده قرار ویریلان دستورک یکیدن تطبیقنه ابتدار ایدلمسندن عبارتدر. بو تاریخدن صوکره کی وقایعی اوقویانلر ماده نك حقایقنی آ کلامقده دوچار مشکلات اولمازلر.

اسفندیار بك عثمانلی به غلبه ایده جکینی خاطرینه بیله کتور میوردی. یالکز مدافعه قویه ایله دها اهون بر صلحه نائل اوله بیله جکینی امید ایدی-وردی. هائمه رک ویردیکی شو معلومات « بو بک کندوسی ایچین فلاکت اولمق اوزره عائله ایچنده بر خائن بولنیوردی. اوغلو قاسم بك مرادک تقرینده باباسنی لثمانه بر افرق بوخیانته اردونک بیوک بر قسمی ده اشتراک ایتدیردی». بو حال اسفندیارک مرغ امیدینک قنادرینی قیردی. نیم امیدایله ینه مدافعه به چالیشدی. اشعار ایدلدیکی وجهله مغلوباً سینوبه قدر قاچدی. در حال بر تضرعنامه یازوب کوچک اوغلو مراد بك رسالتیله پادشاه عالی جاهه تقدیم ایتدیردی. بو استرحامنامه ده اردوسنه مقابلده بولتمق کستاخلفنک عفونی واجداد عظامنه خدمات حسنه ده بولندوغی و مرحوم پدرلری طرفدن سینوب و باقر کوره سیله قسطمونی نك کندوسنه مدار معیشت اوله رق صدقه ایدلدیکنی در خاطر ایتدیره رک مذکور محللرک پدر بزر کوارلری خاطرینه حرمة طرفدن تا کیداً صدقه بیورلسنی و حسن و آن جهندن یکتا و بی همتا اولان حقیقه سنکده عقد شرعی ایله قبولی رجا و استرحام ایلمی و مقربینی طرفندنده استشفاع اولنسیله اسفندیار بکک مسئولی اسعاف و باقی بلادی ممالک عثمانیه به الحاق ایدلدی. ۸۲۷ ده کندولری افلاق بکنک تربیه سی

ايچين ادرنه به حركت ايلسيه اسفنديار بكدە مستريحانه جهاز حاضر اغيله مشغول اولدى (۱) .

تاج التوارىخده « جمله دن قسطنونى و باقر كوره سى كه نتايج محصولاتى مملكتى رياضتك با كوره سى ايدى نواب شاه عاليجناب تصرفه كيردى » روايتى اسفنديار بكة يالكز سينوب براقليغنى ظنى توليد ايلشدر . فى الحقيقه سينوبه قدر تحت ضبطه آلمش اينسه ده مراد بلك تقديم ايله ديكي ضراعتنامه اوزرينه مسئولى اسعاف اولمش، بو صورتله قسطنونى ايله باقر كوره سى ده اسفنديار بكة ترك اولمشدر. بونى سينوب حكومتك صوك حكمدارى اولان اسماعيل بك زمانده بيله قسطنونينك جاندار اوغوللرى ينده بولنديغدن اوكرنه جكز. باخصوص زيرده بيان ايديله جك دوكون تفصيلاتنده ده تاج التوارىخك قسطنونينك اسفنديار ينده قالمش اولديغنى بالمناصبه اقرار ايدە جكدر . شاه ظفر پناه (۸۲۸) سنه سى ادرنه دن بروسه يه معاودت بيوروب اسفنديار حفيده سنى آلديرمق اوزره رجال و نسادن مرتب جمع كثير ايله اجناس امتعه و يك چوق نقد مهر معجل اولمق اوزره كوندرديلر. اسفنديار سوريى دوره كانيده ياپوب كلينى آله جقلا ك و رودينه منتظر ايكن مأمورلرى هيئتك قسطنونى به ورودينى اخبار ايتمكه اعيان و امرا سنى استقبال مراسمنى ادا ايچون ارسال ايدوب قسطنونيده ضيافت و مهماندارى لوازمى تكميل ايتديلر، و كلنلك هر برينى آبرى آبرى حدينه لايق رعايتله مسرور ايلديلر . كلين خانمى ده كرمان اوغلى يعقوب بك حرميله خليل پاشا حليله سنه تسليم و اعيان و امرا سندن بعضى معتمدلرينى آنلره ترفيق ايله كوندردى .

قلمه گلز الماس، وصفى ممكن اولمز جواهر كران بها و امتعه نفيسه خوشنا ايله جهازينى شايسته نظر شاه حشمت پناه ايلدى . كلينك بروسه يه يقين كلديكى خبر الندقده اركان دولت استقبال ايدوب اسفنديار بلك هيئت مرافقيه كوندرديكى ذوانه اكرام ايديلوب ضيافتلر و يرلدى .

(۱) توارىخ عثمانيه ده تنكيچى رجا ايديلان دختر يا كيزه نك اسفنديار بك كرمه سى اولدينى روايت ايدلمكده در . اخيراً تاريخ انجمنى اعضا سندن توحيد بك مشار اليهانك (۹۰۶) تاريخى وقفه سنى كوره رك خديجه خانمك بيلديكمز كي اسفنديار بك قبرى اولمايوب مخدومى ابراهيم بلك كرمه سى اولدينى تاريخ انجمنى مجموعه سنك آلتى نومرولى نسخه سنده بيان و اعلان ايلشدر . مذكور مجموعه، صفحه ۳۹۱ .

بو مجلس سور وانجمن سرور تقریبی ایله اوچ همشیره لرندن برینی اسفندیار زاده قاسم بکه برینی ده اناطولی بکلیر بکیسی قرهجه پاشایه دیکرینی ده ابراهیم پاشا اوغلی محمود چلبییه تزویج ایدیلوب بودرت عروس مراسمی وجه اجل اوزره مکمل اولنجه اسباب سرورشادمانی ولوازم حبور و کامرانی آماده قلوب جنک کرده چالینان سورنا یرینه نای وچنک داول یرینه ده دف مطربان نغمه ساز اولدی نیجه فقرا و مساکینه بخشش لر و یریلوب علما و مشایخک جایزه لرینی ده توفیره اهتمام بیورلدیفندن اسباب نشاط و مسرت بر وجهله وفرت بولدیکه ماصدق مفهوم غم محض عدم اولدی (۱) .

اسفندیار بک بوسور حبور دن صکره قدیم دیرلکیله گاه قسطنیونیده واکثریا دوره کانیده و بعضاً ده سینوبده اوقاتکنذار اولوب بلا غائله مرفهاً اون بش سنه ده یاشایه رق ۸۴۳ سنه سی رمضانک یکر می ایکیسنده ارتحال دار بقا الیشدر . قبری سینوبده علاءالدین جامی حزن منده کی تر به ده در باش وایاق طاشلرینک یوز طرفنده شوکتابه واردر :

نقل من دارالفنا الی دارالبقا المرحوم والمغفور السعید الشهید المولی والمخدوم معظم الاعظم الاعدل الاعلم السلطان اسفندیار بن بایزید خان نورالله تعالی قبرهما الی یوم الحساب والمیزان لیلۃ فی الجمعه و ثانیه العشرین من شهر رمضان المبارک سنه ثلث واربعین ثمانمائه (۲)

سائر تفصیلاتی سینوب کتابه لری رساله مطبوعه سنده در . اسفندیار بکک وفاتی اوزرینه یرینه اوغلی ابراهیم بک قاعد اولمشدر میرمشارالیهده بدرلرینک صولک زمانی مثللو بلا حادثه اداره امور امارتله امرار حیات ایلوب (۸۴۷) سنه سی وفات الیشدر . قبری سینوبده بدرلرینک مدفون بولندیقی تر به ده در . باش وایاق طاشلرنده شوکتابه محکو کدر :

«نقل من دارالدنیة الفانیة الی دارالسنة الباقیه المرحوم والمغفور

(۱) بو سور تفصیلاتی تاج التودایندن تلخیصاً آلمشدر .

(۲) سینوب کتابه لرندن، صحیفه ۳۸

السعيد الشهيد الى الواصل ربه رحمة الملك القدير الغفار السلطان ابراهيم بن السلطان اسفنديار بن بايزيد نورقبرها وجعل الجنة مقامهما فى اواخر محرم الحرام سنه سبع واربعين وثمانمائى من الهجرية النبوه « (۱) »

ابراهيم بك وفانى تاريخنده زمام حكومت اسماعيل بك الله كچمشدر . ابتدای امارتنده برادرى قزىل احمد بکه آرد لرند وراثت دعواسى ظهورى مناسبتيله خيلى انديشه دوشمش ايسه ده بالاخره طرف دولتن مومى اليه بولى سنجاغى احسان بيورلمسيله انديشه مذبورددن آزاده قاهره باباسى و آتاسى مثللو اجراى حكومت ايلكده ايكن (۸۶۵) سنه سى طر بزونه كيتك اوزره دونماى هايونك سينوب ليماننه اوغرايه جقارندن براحتياجلرى ظهورنده اثمانى كندى طرفلرندن تسويه ايدلك اوزره امر مبايعه ده تسهيلات لازمه كوسترلمسى وبوسيله كندولرينكده سينوبده بولملرى حقنده بر حكم هايون آلمشدر .

بو آرا ده دن كچن سنه قره دكر ساحلنده كى اناصره قلعهنك جنوبلر يدندن آلمسوايله نوبت فتحك سينوبه كلديكنى بالادراك مأمورلرينه اراده پادشاهى مفادى موجبجه حركت و سرمو قصور ايلاملرى انچون تنبهات واوامر شديد و يروب قسطنونى به عودت ايندى .

بر مدت صكره اردوى هايونك آنقره به وصولى و مخدومى حسن بك چاوشلره ايصار لاندېنى خبر مو حشنى آلنجه در عقب قسطنونى ده كى موجوداتى نه دن عبارت ايسه جمله سنى سينوب قلعهنه نقل ايتديروب مزبور قلعهنه تحصن ايلدى . پادشاه قسطنونى به وصولنده اعظم وزرا محمود پاشاى بر مقدار عسكرله سينوبه سوق ايله آهسته صورته كندوسى ده انى تعقيب ايله واصل اولنجيه دكين مشار ايله محمود پاشا بو سفرده ديوان كاتى اولان طورسون بکه صورتى زيده مندرج نامه بى يازديرتوب متحصن اسماعيل بکه كوندرد .

(۲) (صورت مکتوب) ارشدك الله الى الخير فى الدارين بجرمة سيد الكونين وامام الثقلين بعد دعاء مستجاب اصلاح البين و ثناء مستجلب الحضور الجانبين ضمير منيره كه زمر

(۱) سينوب كتابه لرى ، صفحه ۳۶

(۲) بصورت مکتوب طورسون بك تاريخ ابو الفتحندن آلمشدر .

قضا و قدرتدن خیردر غنی دکلدرکه بوجکیزک جناب شریفکیزه نسبت محبتی والفتی بونی
مقتضی دکلکه بو صورتله ملاقات ملحوظ یا مظنون اولیدی اما حدیث قدسی که بیورلمش
انا ملک الملوك و قلوب الملوك بیدی اقلها کیف اشاء و قمنجه بواصر بر نادره در واقع اولدی
بیت

از زمانه نمی کنیم کله
تا بدالسته ام که مجبور ست

بس الاسلام نصیحة قضیه سنجه قدیم دوستلغیزک ثمره و نتیجه سی بزدن سزه نصیحتدر
فان الذ کری تنفع المؤمنین خود محسوسکیزدر بحر و بردن سزی عسکر ظفر رهبر محیطدر
فرجه خلاص منصور دکلدر وجه بودرکه عرضکیز و اهل عیالکیز عرضنی صاقلیاسز و اهالی
مملکت که حقیقتده عیال الله در هنوز لکدکوب خیول خیل سیل کردار اولادن حاللر نه ترحم
ایده سز عزت و احترامکیزله چیقاسز قلعه بی وایلی تسلیم ایده سز مقابلنده عواطف پادشاهیدن
مملکتکیز بدلی مملکت تعیین اولوب سایه دولتنده آسوده و خوش حال اولاسز والا بیت

بیک کوه اولورسه دیمیه برطوب ضربنه
اول قلعه قاتلنام بو لشکر هجومه

بو عسکر جراره قلعه مانع اولمز نعوذ بالله من سوء الحال
هل للحرابر صون اذا وصلت
ایدی الرعاء الى الخلل والحرم

بو نصیحه اداء حق مودندن عد ایده سز که بلغ ماعلیک فان لم یقبلو فاعلیک کلم حکم
آمیز حکمادندر لطف ایده سز قبل ان ینکشف منا الخطا جواب صواب
بیوره سز والسلام .

بو مکتوب اسماعیل بکه واصل و مضمونه اطلاع حاصل ایدنجه قلعه بی
تسلیمدن بشقه چاره خلاص ممکن اولمدیغنی آکلاوب ناچار قبول نصیحت ایتدی .
قلعه دیواری اوزرندن محمود پاشا ایله محافظه حیاتی خصوصنی قونشوب بوبابده
مشارالهدن امر محافظه سیچون عهد الوب بین ایله ده تویق ایتدیرد کدن صوکره
قلعه قیوسندن چیقوب تسلیم نفس ایله دی و کندوسنه مخصوص قوریلان عالی بر
جادی ره کیردی .

طورسون بك یازیور که :

«شاه ابوالفتح دخی کلدی نواحی سینوبه سایبان راحت قوردی ارکان دولت اسمعیل
بکی عزت و اکرام ایله پایه سریر سلطنته یتشدیردیلر پادشاه دخی اوتاقدن طشره بر قاج
قدم استقبال ایدوب مصافحه معناسی اولدی ینه احترامله خیمه عالیسنه یتشدیردیلر اهل

وعيان و اتباع و اموالن جي قاروب قلعه ۾ واپس تسليم ٿيڻ وارا. ڪندويه يڪيشهري مملڪتيا تيار
تعيين ايدوب اغاره قوشيلوب تيارينه ڪوندرلدى مملڪت اسفنديار بعناية الملك الجبار بقلاعه
و بقاعها و معادن حسن تمام ضبط اولنوب سنجاق بكي و قاضيلر و دزدارلر نصب اولمغله
ايلي و قلعه لري پكتديلر .

بوندن عنان عزيزى اوزون حسن اوزرينه منعطف بيوردى . « قويلحصار
و طربزون فتح ايدلد ڪدن صكره استنبوله عودت شاهانه لري ده بصورتله اكلاتيلىور:
» اندن صكره بعض اسراي و اقبال و احمالي مراڪب بحريه به تحمیل ايدوب دريا
يوزندن ڪيلر مشحون ايدوب استنبوله ڪوندرلدى ڪندو سعادته عودت ايدوب دريا ڪنارندن ڪه
قوش اوچر برلردر وعلنى آغو آغاچندن وسميتى غالب ڪياهدن غيرى نسنه يوق انك ڪي
يولدن قوت و دولته و مراڪب بحري امداديله ڪلوب جانك ايللرندن دارالامن تواقده جيقدى
اما بو صعوبت منازلدن خسارت مواشى چوق واقع اولدى اندن دارالخلافه استنبوله عزيزيت
بيوردى بوسال مبارڪده اوچ فتح ميسر اولدى . »

بوسفرده طورسون بك بالذات ديوان ڪتابتنده مستخدم بولنديغندن واقعاتك
جمله سندن بالطبع خبردار اولمسي لازمڪه چكي جهتله يازوب اخلافه بر ڪذار
براقديغى (تاريخ ابوالفتح) نندن يالڪر قسطنطينى حڪومتنه عائد قسمى اساس اخاذيله
بورايه ڪچيرلمشدر. مورخين اخيره طورسون بڪ نقل ايلديكى روايتك آرسنه دها
بشقه روايتلر و توضيح طريقيله بر طاقم علاوه لرايش اولدق لرندن (تاج التواريخ) ڪ
يازدق لري تلخيصاً اتي به علاوه ايدلمشدر :

«قرمانيان ايله نهانى اتفاق اطوار ناهموارندن آشكار اولديغنه مبنى سلطان محمد خان اسفنديار.
يلرڪ تدميرلرينك تدبيرى ديارلرينك طريق تسيخيري نه ايسه ظهورينه و شرائط حصولي
صراعى اولق ڪر ڪسين اراده سنى محمود پاشايه و يرمش، مقدا اسماعيل بڪ برادري قزل
احمد دخى منازعه وراثت ملك سبي ايله در دولته التجا و امداد شاهى مقارنتن رجا ايدوب
انواع نوازش ايله بولى سنجاقى ارزاني بيورلمشدى محمود پاشانك مشاراليله عقد مواخاتى
و نهانى مصافق اولوب ملك موروثى برادري النندن استخلاصه تعهدى سبقت ايتمكين شاه
ڪشور ڪير ضميرينه خلجان ايدن تدبير دلپذيرى ترويج ايدوب قزل احمدى اول ولايت والى
ايتمكه ساعى اولوب (۸۶۴) سنه سى يوز ياره قدر غالر حاضرلنوب محمود پاشا ادرنيه عسكر
جمعنه بادشاهده مدنيه طريقيله ادرنه دن بروسه به تشریف بيورمش محمود پاشانك جمع
ايتديكى عسڪرده ڪايولى معبرندن ڪچوب بروسه به ڪلشدر و اناطولى عسڪريده بونلره منضم
اولش حرڪتله انقره به وارلدقده قرمان اوغلى ابراهيم بڪ براوغلى ايله ارسال ايتديكى
عسكر لشكرگاهه واصل اولش اسماعيل بڪ دخى اوغلى حسن بكي بر آدميسى ايله انقره به
كونفرمش ايسه ده اداى صراسم استقباله اهاى علاوة قبایع اعمالى اولمغين فرزندى بند
ايدوب ولايت ايلاتى برادري قزل احمد ارزاني بيوروب ڪزيده سپاه ايله قسطنطيني جانبته

از سال بیورمشلر اسماعیل بک برادرینک هجومی و جمع کثیر ایله تختکاهی اولان قسطنطونی صوبه قدومی استماع ایدیلجک ولایتی خلقنک کندوسندن انحرافک و طرف خلافتنه انصرافک فهم ایتکین غلبه و هم ایله سینوب حصارینه تحصن ایتش عمود پاشا ایله قزل احمد فرمان شاهی ایله سینوب اوستنه واروب محاصره ایتشلر محمود پاشا اسماعیل بکک عناد و لجاجی مشاهده ایتکله بالای برجه مکاله ایچون دعوت ایلش و تسلیحی حفته نهایده بولنش اسماعیل بکک خاطرینه کلان خوی ازاله ایچین در دولتدن مواعید عفو و احسانی محتوی برات سعادت آیات کتوروب صحیفه قلبدن شکرقنی حک ایتدیرمش اسماعیل بکده حصاری تسلیم ایلش بر موجب فرمان امرا وارکان ضیافت و اکرام وظائفی آتامدن صوکره سلطان کریم اوتاغ عزت مساقلرینه کتورمشلر شاه آفاق دخی خرگاه رفعت پناهلرندن برایکی خطوه مقداری خروج ایله ربه اقبالی اوج فلک البروج ایشلر اخوت عنوانی ایله تشریف ودل حزینی انواع تسلیه ایله تلطیف بیوروب دلخواهی اوزره رعایتله برمراد بیورمشلر و طلبی ایله یکیشهر و اینه کول و یار حصار کی پر منافع مواضی اقامتکاهی اولغه تعیین و اوغلی مزید اعزاز ایله سرفراز ایدوب بولی سنجاغی آکاتوجیه ایدیلر قزل احمدی اسفندیاریله سردار ایدوب ایکسین بیله سفر هایونده ملازمت ایله سرفراز ایدیلر . قرمان اوغلو ابراهیم بکک اوغلونی انصرافنه دستور ویردیلر اسماعیل بکده اذن سلطانی ایله دور کانییه واروب اولاد و عیالی و سائره سنی آلوب وزیر ی شهاب الدین آغای همراه ایله یکیشهره نقل ایتدیردیلر . پادشاه ظفر پناهک قویل حصار و طربزون فتحندن اثنای عودت لرنده (صونصا) ده قزل احمد بکه موره سنجاغی توجیه بیوردیلر اول دخی اظهار حسن قبول ایدوب موکب هایون روم ایلنه کچمک ایچون بولیده کی اثوابی احضار ایله قدوم پادشاهی به منتظر اولق اوزره اذن آلوب همان بولیده کی اثوابی آلهرق قرمانه و اندن عجم دیارنده اوزون حسنه التجا ایلر . قزل احمد بکک فراری درگاه پادشاهی به معروض اولنجه اسماعیل بکدن دخی بو کونه عمل ظهوری محتمل اولغین اهل و عیالی ایله قلبه جاتنه نقل بیورلمشدر . وفاتلرینه قدر قبله ده اولوب قبرلری شهر مذکورده انشا ایتدیردکاری جامع شریف حظیره سنده در . »

(نتایج الوقعات) بووقایعک ایتداسنده اسماعیل بکک قرمانیلرله اتفاق خفیی اولدیغنی و بوسبیلله امارتنک یدندن آلدیغنی بیان ایلدیکی خالده مذکور تاریخک ۱۸۳ نجی صحیفه سنده اسماعیل بکک هنوز یکیشهرده بولوندیغی و سلطان محمدخانک قویونلی حصار فتحنه عازم اولدیغی زمان قرمان اوغلندن خبر ککش، بوخبرده اسماعیل بکه تکلیف ایدیورکه : پادشاه مملکتندن چیقمشدر . بز سزه یاردم ایده رز . عثمانیلرله آق قیونلیرک آراسی ده آچیلمشدر . متفقاً ممالک عثمانیه به هجوم ایله ممالک امیریه لریمزی اللرندن قور تاریرز، بوفرصتدر . اسماعیل بکک بوتکلیفی رد ایدیور، و بر جواب مقنع یازیور . شمدی (نتایج الوقعات) ک تضاد تشکیل ایدن بویکی روایتدن برینک صحیح

اولماسی لازم کله چکی تأمل ایدیلنجه برنجی روایت مورخین قدیمه نیک تحمیل مسئولیت مقصدیلہ اختیار ایله دکلری اصول تبعاً یازلمش اوله جنی جهتله غیر صحیح وایکنجی روایتک دوغری اوله جنی آ کلاشیلور .

قزیل احمد بکک بالاخره بایزید ثانی عهدنده عودتله مشارالیهک زیر جناح عاطفتلرینه صیغندیغی تواریخ مختلفه نیک روایاتندن آ کلاشیلیمقدمه در . طوغریدن طوغری به ممالک اسفندیار فاتح عسکريله بالحرب ضبط اولنسییدی احمد بک بلکه اولقدر متأثر اولیه جق واحسان بیوریلان ایالتی حسن قبول ایله جانبارانہ ایفای خدمت ایدہ چکدی . اصل کندوسنی فراره اجبار ایدن کبفیت رتبہ امارتدن مرتبہ ایالتہ تنزلیدہ اولیوب آنجق محمود پادشاهک خدعه وحیل سیاسیه سنہ آلدانه رق اجدادینک ملکنی کندی ایله ضبط ایدوب ید آخره ویرمش اولماسیدرکه بویله برداوه دوشمکله کیسه نیک یوزینه باقمه یوزی قالماش اولماسیدر .

خاتمہ مقال ایتمہ دن اول (مشاہیر اسلام) ک اسفندیار زاده لر جزئندن برپارچه بی ده آتی به نقل ایدیورم :

«پادشاهک عائله اسفندیاری به برکونه خصومتی اولایوب نخبہ افکار وآمال جهانگیرانہ سی توحید اجزای متفرقة اسلامیہ دن عبارت بولنسیله ممالک اسفندیاری بی ازسرتاپا قلمرو عثمانی به قلب وعلاوہ ایتمکله برابر اسماعیل بکک استحصال رفاهیت واستکمال سعۃ حالی ایچون بروسه یکی شهريله اینه کول وبارحصاری تیمار اوله رق بالتخصیص مخدومی حسن بککده بولی سنجاغنی توجیه ایلش وصوکره لری اسماعیل بکک التفات علی الالتفات اولمق اوزره قلبه جهتلرینی تفویض ایلکله وفاتنه قدر اوراده مرفهاً اصرار بقۃ حیات ایتش ایدی . »